

ПАНАСЮК В.М.

доктор економічних наук, професор

ОРИЩАК Н.Б.

здобувач другого (магістерського) рівня

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ЇХ ОПОДАТКУВАННЯ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку України характеризується тим, що держава намагається побудувати власну, незалежну і, перш за все, ефективну економічну систему, що в свою чергу вимагає постійного вдосконалення економічних процесів у всіх галузях економіки, особливо у виробництві. Необхідна умова реалізації господарської діяльності полягає у забезпеченні підприємства основними засобами.

Основними нормативно-правовими актами, які врегульовують облік основних засобів на вітчизняних підприємствах є Податковий кодекс України та положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби».

Одним із сучасних підходів до менеджменту є управління, орієнтоване на процеси. Під процесуальним підходом розуміють бізнес-процеси як сукупність видів діяльності, які мають один або кілька входів і створюють продукт на виході, що має цінність для споживача [5, с. 23].

Процесно-орієнтоване управління визначає діяльність підприємства як сукупність бізнес-процесів, які взаємопов'язані своєю місією та метою. Головною метою процесно-орієнтованого управління є створення цінності для споживача; досягнення зростання продажів, збільшення частки ринку. Ефективність управління оцінюється за ефективністю бізнес-процесів; задоволення потреб клієнтів; збільшення їх кількості. Основою процесно-орієнтованого управління підприємством є бізнес-процес – сукупність окремих завершених дій з виробництва та реалізації продукції, що відповідають потребам конкретних споживачів.

Окрім класифікаційних ознак основних засобів, які визначені в нормативних актах та в працях вчених, доцільно розглянути ще два сучасних підходи, які дозволяють здійснювати розподіл інформації за бізнес-процесами. Перший з додаткових ознак повинен класифікувати основні засоби за бізнес-процесами підприємства.

З цією метою доцільно розрізнити основні засоби, що використовуються:

- ✓ в основних бізнес-процесах;
- ✓ у допоміжних бізнес-процесах;
- ✓ в процесах розвитку бізнесу;
- ✓ в процесах управління бізнесом.

Доцільно розглянути цю класифікацію для кожного підприємства, виділяючи бізнес-процеси, характерні для окремого підприємства. Такий поділ основних засобів дає змогу застосувати можливості процесуального підходу до управління основними засобами підприємства та фінансовою підтримкою їх відтворення, а також передбачити заходи щодо підвищення його ефективності.

Друга з додаткових ознак повинна класифікувати основні засоби за ступенем інтенсивності їх використання в різних бізнес-процесах підприємства. На цій основі пропонується розмежувати основні засоби, що використовуються в одному бізнес-процесі підприємства, у двох бізнес-процесах, у трьох і більше. Цей розподіл дає можливість оцінити інтенсивність використання основних засобів у бізнес-процесах підприємства та надалі

використовувати інформацію, отриману при прийнятті рішень щодо управління фінансовою підтримкою відтворення основних засобів підприємства.

Додаткові функції дають можливість врахувати потреби процесно-орієнтованого підходу в управлінні фінансовим забезпеченням відтворення основних засобів з метою підвищення їх ефективності.

Основні засоби зазнають найбільш інтенсивного використання та є джерелом пошуку резервів для збільшення рентабельності. Раціональне використання основних засобів підприємства сприяє поліпшенню всіх техніко-економічних показників, у тому числі – збільшення виробництва, зниження його собівартості, складності виготовлення [1].

Дані про наявність, амортизацію та рух основних фондів є основним джерелом інформації для оцінки потенціалу організації. Аналіз руху основних засобів базується на таких показниках:

- коефіцієнт надходження (введення) основних засобів;
- коефіцієнт вибуття основних засобів;
- коефіцієнт придатності;
- коефіцієнт зносу.

Джерелом вихідної інформації для розрахунку руху основних засобів є фінансова звітність підприємств. Сучасні напрями економічного розвитку України вимагають від керівників підприємств поглибленого аналізу їх фінансово-господарської діяльності, пошуку внутрішніх фінансових резервів, знання сучасного законодавства та економічних процесів. Такі показники, як амортизація та знос основних засобів, механізм фінансового управління яких суттєво змінився в ринкових умовах, відіграють важливу роль в господарській діяльності підприємств будь-яких організаційно-правових форм власності [4].

Модернізація матеріально-технічної бази вимагає активізації інвестиційних процесів. Важливим інструментом регулювання відтворення основних засобів є раціональна амортизаційна політика, ключовими елементами якої є найкращі методи та раціональні норми амортизації основних засобів, які визначені як дозволені для використання нормативними актами на макрорівні та обрані з альтернатива на мікрорівні.

Основні засоби підприємства, а саме їх кількісні та якісні характеристики залежатимуть від змісту бізнес-проекту підприємства (рис. 1), а за наявності основних засобів їх характеристики впливатимуть на рішення щодо нових підприємницьких ініціатив. Вплив А (рис. 1) формується у разі відкриття бізнесу, коли підприємство не має основних засобів, розробляє власну модель бізнесу, оцінює потреби в обладнанні, приміщеннях та інших матеріальних об'єктах довгострокового використання, визначає прийнятні методи та доступні фінансові потреби.

Рис. 1. Рішення щодо відновлення основних засобів підприємства в межах взаємозв'язку потреб його бізнес-проектів та характеристик основних засобів

Вплив В (рис. 1) характерний для умов підготовки рішень діючими підприємствами щодо розвитку цього: основні засоби повинні бути відремонтовані, замінені.

Список використаних джерел

1. Гнатенко Є.П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві. Економічний аналіз. 2016. Том 26. № 1. С. 99-105
2. Ковалевська А. В., Асеев С. І. Критичний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. БІЗНЕСІНФОРМ. 2012. № 3. URL:https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2012&abstract=2012_03_0&lang=ua&stqa=44
3. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. URL: <http://www.ivakhnenkovaudit.info/CompAudit.pdf>
4. Панасюк В. М., Мельничук І. В., Москалюк Н. Б. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 264 с.
5. Череп А., Потопа К., Ткаченко О. Реінжиніринг – філософія управління підприємством харчової промисловості: монографія Київ: Кондор, 2009. 368 с.